

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО КОНТРОЛЮ ЗА ДОСЯГНЕННЯМИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ В УМОВАХ «НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»

Ренко І. П., Вязовський М. Г.

Одним із найважливіших завдань модернізації національної системи освіти України є впровадження нових підходів до професійної підготовки майбутніх учителів. Ці підходи знайшли відображення в державних документах про освіту: Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національній доктрині розвитку освіти України в XXI столітті, Державного стандарту початкової загальної освіти, Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Концепції «Нова українська школа», в яких наголошується на необхідності підготовки висококваліфікованого вчителя, конкурентоздатного на ринку праці, готового до систематичного професійного зростання в сучасних умовах реформування освіти.

Питання підготовки майбутніх учителів до контролю та оцінювання результатів навчальної діяльності школярів розглянуто в наукових розвідках А. Бляшевської, З. Курлянд та інших. Педагогічні основи оцінювання розробляли А. Алексюк, Ю. Бабанський, Б. Йоганзен, Г. Ксьонзова, І. Лернер, І. Огородніков, М. Скаткін та ін.; методологічні аспекти організації контрольно-оцінювальної діяльності вчителя розкривали у своїх працях Ш. Амонашвілі, К. Делікатний, Є. Перовський, В. Полонський.

Мета роботи – розкрити сучасні підходи в підготовці майбутніх учителів до контролю за досягненнями результатів навчальної діяльності учнів в умовах нової школи.

Ефективне управління пізнавальним процесом учнів у школі залежить від рівня контролю їх знань. Саме тому збільшення уваги до проблеми контролю в школі зумовлене не тільки бажанням визначити результати навчальної діяльності учнів, але й потребою удосконалити всю систему навчання.

Новій системі оцінювання притаманна позитивна спрямованість, що ґрунтуються на врахуванні рівня досягнень учня, а не ступеня його невдач. За таких умов оцінювання стає не тільки засобом діагностики рівня реалізації поставлених цілей, але й вагомим чинником навчання, розвитку та виховання школярів, основою для коригування процесу і результатів пізнавальної діяльності, прогнозування подальших цілей та перспектив у навчанні.

Сучасна система контролю за досягненнями результатів навчальної діяльності учнів має виконувати мотивуючу і стимулюючу функції, враховувати досягнення кожного учня і сприяти реалізації Державного стандарту, розробленого на основі особистісно-орієнтованого, компетентнісного та діяльнісного підходів. У зв'язку з цим мають діяти інші вимоги щодо професійної підготовки майбутнього вчителя, здатного проектувати розвиток кожної особистості; забезпечувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію учасників навчального процесу, відносини між якими будувалися б на взаємній повазі, діловому партнерстві, підтримці, фасилітації; здійснювати рефлексію навчальної діяльності учнів на основі об'єктивного, науково обґрунтованого оцінювання їх навчальних досягнень.

Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до контролю й оцінювання навчальних досягнень школярів означає утворення у них тих необхідних мотивів, мотивацій, настанов, досвіду, надавання його психічним процесам і якостям таких властивостей і станів, які забезпечують їм можливість ефективно організовувати педагогічну діяльність та оптимально нею управляти.

Л. Хомич встановила основні етапи оволодіння майбутніми вчителями початкової школи контрольно-оцінювальної діяльності, до яких віднесено: I етап (початковий) – прийняття професії як особистісно значущої; II етап – (основний) – когнітивне засвоєння діяльності; III етап (підсумковий) – перехід до практичних дій.

Визначені етапи засвоєння студентами контрольно-оцінювальної діяльності дають змогу вдосконалити процес професійної підготовки

майбутніх учителів початкової школи, тому що, виділяючи етапи підготовки, можна відстежити певну логіку, динаміку вивчення дисципліни, а також спрогнозувати певні результати цього процесу.

Звичайно, слід використовувати і стандартні методи навчання – словесні, наочні, практичні. Це забезпечить надійне, традиційне вивчення дисципліни, але ж для розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя варто використовувати і нестандартні методи, такі як методи активного навчання: ділова гра, розігрування ролей, аналіз конкретних ситуацій, активне програмове навчання, ігрове проектування, стажування та проблемна лекція.

Для структурування та удосконалення здобутих знань використовується методичне портфоліо, в якому зібрані доробки студентів із дисципліни у вигляді зразків документів, тестувань, анкетувань, малюнків, презентацій тощо.

Отже, на нашу думку, готовність майбутніх учителів початкової школи до контролю й оцінювання навчальних досягнень молодших школярів – це усвідомлений та активно-діяльнісний стан, який забезпечує особистісну й професійну самореалізацію та самоактуалізацію під час вирішення професійних проблем на основі психолого-педагогічної компетентності, особистісного та професійного досвіду, творчого використання індивідуально-психічних особливостей та інтелектуального потенціалу в процесі професійної діяльності.